

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 282
van **INGRID PIRA**
datum: 27 februari 2019

aan **KOEN VAN DEN HEUVEL**
VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

Plastic serres in de tuinbouw - Ruimtelijke impact

In artikel 5.1 van het zogenaamde Vrijstellingenbesluit (besluit van de Vlaamse Regering tot bepaling van stedenbouwkundige handelingen waarvoor geen omgevingsvergunning nodig is) wordt het volgende bepaald:

“Een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen is niet nodig voor de plaatsing van de volgende zaken, voor zover ze niet liggen in ruimtelijk kwetsbaar gebied, met uitzondering van parkgebied:

1° constructies met een maximale hoogte van 3,5 meter, als ze dienen voor de teelt of bescherming van landbouwgewassen en na de oogst worden verwijderd;

1/1° constructies, met uitzondering van hagelkanonnen, glasconstructies en gebouwen, met een maximale hoogte van 3,5 meter of tot maximaal 1,5 meter boven de teelt, als aan al de volgende voorwaarden is voldaan:

a) ze dienen voor de teelt of bescherming van landbouwgewassen;

b) het hemelwater wordt opgevangen en hergebruikt of kan op natuurlijke wijze op eigen terrein in de bodem infiltreren;

c) de constructies zijn niet gelegen in ruimtelijk kwetsbaar, erosiegevoelig of effectief overstromingsgevoelig gebied;”

Hierdoor zijn heel wat serres ‘van beperkte hoogte’ uit plastic vrijgesteld van vergunningsaanvragen. In heel wat gemeenten merkt men evenwel dat serres opgetrokken uit plastic een vrijwel even grote ruimtelijke impact hebben als glazen constructies. Ook in het buitenland is deze impact vaak zeer goed op te merken, met als meest opvallende negatieve voorbeeld de zogenaamde ‘Mar de Plástico’ in het Spaanse Almería.

1. Welke instrumenten kunnen gemeentebesturen hanteren om toch een ruimtelijk beleid rond plastic serres met beperkte hoogte te voeren?
2. Hoeveel hectare landbouwgrond wordt in Vlaanderen ingenomen door constructies die voldoen aan de voorwaarden opgesomd in bovenvermeld 1/1°?

3. Wanneer een gemeente een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) heeft uitgevaardigd waarin expliciet volgende definities zijn opgenomen:

"Beschermd teelten onder glas: Alle teelten die plaatsvinden in permanente constructies ter afscherming van de teelten. Deze permanente constructies kunnen zowel bestaan uit glasopstanden als uit vergelijkbare plasticfolieserres.

Constructie: Een gebouw, een bouwwerk, een vaste inrichting, een verharding, een publiciteitsinrichting of uithangbord, al dan niet bestaande uit duurzame materialen, in de grond gebouwd, aan de grond bevestigd of op de grond steunend omwille van de stabiliteit, en bestemd om ter plaatse te blijven bestaan of liggen, ook al kan het goed uit elkaar genomen worden, verplaatst worden, of is het goed volledig ondergronds.

Glastuinbouwbedrijven: Agrarische bedrijven met hoofdzakelijk tuinbouwactiviteiten die plaats vinden in permanente constructies voor beschermd teelten onder glas. Deze permanente constructies kunnen zowel bestaan uit glasopstanden als uit vergelijkbare plasticfolieserres."

Als dit RUP bovendien duidelijke voorwaarden oplegt aan deze "glastuinbouwbedrijven"; zorgt artikel 1.4. van het Vrijstellingenbesluit ("De bepalingen van dit besluit zijn van toepassing, voor zover deze handelingen niet strijdig zijn met de voorschriften van gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen, bijzondere plannen van aanleg of verkavelingen die niet opgenomen zijn in de gemeentelijke lijst, opgemaakt in toepassing van artikel 4.4.1, § 3 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.") er dan voor dat de constructies die voldoen aan de voorwaarden van artikel 5.1 1/1° toch vergunningsplichtig zijn?

ANTWOORD

op vraag nr. 282 van 27 februari 2019

van **INGRID PIRA**

1. De vraag is of een 'plastieken serre' te beschouwen valt als een 'gebouw'.

Noch in de VCRO, noch in het Vrijstellingenbesluit werd een definitie van 'gebouw' opgenomen. Een aanknopingspunt van wat hieronder moet verstaan worden, kan gevonden worden in de rechtspraak.

De Raad voor Vergunningsbetwistingen (hierna RvVb) oordeelde het volgende met betrekking tot het begrip 'gebouw':

"De decreetgever heeft de term "gebouw" gebruikt bij de regeling in verband met zonevreemde functiewijzigingen in plaats van "constructie" omdat de definitie van "constructie" ook "verhardingen" en "uithangbord" bevat. Het is onmogelijk om één van de in het besluit van 28 november 2003 opgesomde functiewijzigingen toe te passen op een verharding of een uithangbord.

...

Nu "gebouw" niet nader wordt gedefinieerd in de VCRO, dient het woord in een ruime, spraakgebruikelijke betekenis worden begrepen. Van Dale's Groot woordenboek der Nederlandse Taal definieert "gebouw" als "hetgeen gebouwd is, bouwwerk van tamelijke of aanzienlijke grootte en in het algemeen vervaardigd van duurzaam materiaal, dienende tot woning, samenkomst of andere maatschappelijke verrichtingen, tot berging (een pakhuis, arsenaal) als monument..." (RvVb 4 juni 2013, nr. A/2013/0291 in de zaak 1112/0047/A/2/0029; zie bv. ook RvVb 24 april 2018, nr. RvVb/A/1718/0791 in de zaak 1516/RvVb/0820/A).

En ook:

"Het begrip gebouw zelf wordt niet omschreven in de VCRO, zodat dit begrip in zijn spraakgebruikelijke betekenis moet worden opgevat.

Het online woordenboek <http://www.woorden.org> geeft de volgende omschrijvingen:

"1) bouwwerk dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt... 2) Elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt.... 3) Elk bouwwerk dat een voor mensen toegankelijke overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt..." (RvVb 7 oktober 2014, nr. A/2014/0689 in de zaak 1011/0501/SA/8/0426).

Uit het bovenstaande volgt dat een 'gebouw' dient te worden geïnterpreteerd als hetgeen gebouwd is, voor de mensen toegankelijk, overdekt, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte en kan dienen tot bv. een woning, berging, pakhuis,...

In de rechtspraak van de RvVb werd een (glazen) serre als een 'gebouw' beschouwd (RvVb 20 december 2016, nr. RvVb/A/1617/0412; zie ook RvVb 18 november 2014, nr. A/2014/0793):

"De serre, waarop de bestreden beslissing betrekking heeft, is een bouwwerk, bestaande uit een aluminium constructie met glaspanelen en een fundering, en zal dienen voor de berging/opslag van caravans en mobilhomes.

Een aluminium constructie met glaspanelen kan beschouwd worden als duurzaam materiaal. Dat de verwerende partij in de bestreden beslissing stelt dat een serre een constructie is met een beperkte levensduur, doet daar geen afbreuk aan.

De Raad oordeelt dan ook dat een serre een gebouw is en dus wel degelijk onder het toepassingsgebied valt van het 'besluit zonevreemde functiewijzigingen'." (eigen onderlijning)

Gelet op het bovenstaande is het niet onredelijk om de kwestieuze 'plastieken serres', die niet na de oogst verwijderd worden, als een 'gebouw' te kwalificeren. Het vrijstellingsbesluit moet immers (aangezien het een uitzondering betreft op de algemene vergunningsplicht), beperkend worden gelezen.

Dat betekent dat de vrijstelling, bedoeld in artikel 5.1, punt 1/1° van het vrijstellingsbesluit niet kan toegepast worden.

Dergelijke plastieken serres zijn dus enkel vrijgesteld als ze onder punt 1° vallen, wat betekent dat ze na de oogst verwijderd moeten worden. Permanente plastieken serres zijn dus vergunningsplichtig.

Gemeentebesturen kunnen toezien op de naleving van de voorwaarden vervat in het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juli 2010 tot bepaling van stedenbouwkundige handelingen waarvoor geen omgevingsvergunning nodig is. Als niet aan de voorwaarden is voldaan, kan men tot handhaving overgaan.

2. We beschikken niet over de gevraagde cijfers.
3. De vrijstelling, vermeld in artikel 5.1, punt 1/1° van voornoemd besluit, is niet van toepassing op permanente "plastieken serres". Het RUP heeft op dit vlak dan ook geen inhoudelijke meerwaarde, aangezien dit RUP alleen permanente constructies viseert.